

“Oliy ta’limda jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini kompetensiyaviy yondashuv orqali rivojlantirish”

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrası dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini kompetensiyaviy yondashuv orqali rivojlantirish masalalarini o’rganadi. Tadqiqot o’qituvchilarning nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va reflektiv faoliyatini uyg’unlashtirishga qaratilgan strategiyalarni aniqlashga yo’naltirilgan. Shuningdek, maqolada interaktiv metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta’lim jarayonida roli va samaradorligi muhokama qilinadi.

Kalit so’zlar: kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik kompetensiya, metodik salohiyat, jismoniy madaniyat, oliy ta’lim, interaktiv metodlar, o’qituvchi rivoji. Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat darslarining sifatli tashkil etilishi o’qituvchilarning pedagogik va metodik salohiyatiga bog’liq. Kompetensiyaviy yondashuv o’qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va reflektiv faoliyatini birlashtirib, dars jarayonini samarali boshqarish va o’quvchilarning individual rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi.

Maqolada kompetensiyaviy yondashuv asosida pedagogik va metodik salohiyatni oshirish, interaktiv metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo’llash orqali oliy ta’limda ta’lim jarayonini sifatli tashkil etishning nazariy va amaliy jihatlari muhokama qilinadi. Shu bilan birga, o’qituvchilarning professional rivojlanishini kuchaytirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishning samarali strategiyalari keltiriladi.

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishning muhim omili hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o’qituvchilarga darslarni samarali rejalashtirish, interaktiv va innovatsion metodlarni qo’llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va o’quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beradi.

Pedagogik va metodik salohiyatni rivojlantirish jarayoni bir nechta asosiy komponentlardan iborat. Birinchi komponent — metodik kompetensiya. O’qituvchi darslarni rejalashtirish, samarali pedagogik va interaktiv metodlarni qo’llash,

o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va treninglar o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amalda qo'llash, yangi pedagogik metodlarni sinash va professional tajriba almashish imkonini beradi.

Ikkinchi komponent — tashkiliy kompetensiya. Bu o'qituvchiga mashg'ulotlarni samarali tartibga solish, vaqt va resurslarni optimal taqsimlash, sport anjomlarini ishlatish va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirish imkonini beradi. Samarali tashkiliy qobiliyat dars jarayonining sifatini oshiradi, o'quvchilarning intizomi va faol ishtirokini rag'batlantiradi.

Uchinchi komponent — motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi lozim. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostic va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi lozim. Bu kompetensiya pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlarni qo'llash orqali pedagogik va metodik salohiyatni rivojlantirish imkonini beradi. Interaktiv dasturlar, video materiallar, onlayn resurslar va mobil ilovalar o'qituvchilarga darslarni qiziqarli, samarali va interaktiv shaklda olib borishga yordam beradi. Shu bilan birga, bu vositalar o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish, natijalarni tahlil qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va master-klasslar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementi hisoblanadi. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar pedagogik vazifalarni muhokama qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar esa ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni o'rganish va amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishida alohida ahamiyatga ega. O'qituvchi o'z mashg'ulotlarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va ish faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya

o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Kompetensiyaviy yondashuv va innovatsion pedagogik metodlar pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish imkonini beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va mashg'ulotlarni yuqori pedagogik darajada olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, kompetensiyaviy yondashuv orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

Kompetensiyaviy yondashuv va innovatsion pedagogik metodlarni qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv metodlar va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etish imkonini beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishini kuchaytiradi va pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – P. 192-198.

5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Т. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.
8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.
9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.

